

Pædagogisk Psykologi – Efterår 2015

5. semester - vejledende pensum

Psykologisk Institut

Pensumlisten findes på fagets side på Blackboard med links og oplysninger om semesterhylde.

Ved problemer med adgang til litteraturen kontakt personalet på AU Library, Bartholins Allé eller send en mail til bartholinsalle.library@au.dk

Aagaard, J. (2015). Mediet er budskabet: It og medier i dagligdagen. I: J. Klitmøller & D. Sommer (red.), *Læring, dannelse og udvikling: Kvalificering til fremtiden i daginstitution og skole* (kapitel 12, s. 271-290). København: Hans Reitzel.

Dette oversigtskapitel foretager en kritisk gennemgang af en række kognitive, uddannelsesmæssige og eksistentielle tematikker omkring brugen af informationsteknologi og digitale medier ud fra krydsfeltet mellem psykologi, filosofi og medievidenskab. Kapitlet kan med fordel læses sammen med Selwyn (2015). [20 sider].

Anderson, J. (1995). Translator's introduction. I: A. Honneth (red.), *The struggle for recognition* (s. x-xxi). Cambridge: Polity Press.

I denne korte introduktion introduceres centrale begreber i Honneths forståelse af recognition (anerkendelse). Introduktionen kan læses i sammenhæng med Nørgård (2005). [12 sider].

Anderson, J. R., Greeno, J. G., Reder, L. M. & Simon, H. A. (2000). Perspectives on learning, thinking, and activity. *Educational Researcher*, 29(4), 11-13. doi: 10.3102/0013189X029004011.

Som opfølgning til artiklerne af Anderson et al. (1997) og Greeno (1997) giver denne korte artikel bud på nogle af de overensstemmelser der er mellem kognitiv og situeret læringsteori. [3 sider].

Anderson, J. R., Reder, L. M. & Simon, H. A. (1996). Situated learning and education. *Educational Researcher*, 25(4), 5-11. doi: 10.3102/0013189X025004005.

I denne artikel stiller en række forskere sig kritiske overfor centrale antagelser i situeret læringsteori. Kritikken formuleres fra et kognitivt orienteret perspektiv på læring og tænkning. Den formulerede kritik diskuteres af Greeno (1997). [6 sider].

Baeten, M., Kyndt, E., Struyven, K. & Dochy, F. (2010). Using student-centred learning environments to stimulate deep approaches to learning: Factors encouraging or discouraging their effectiveness. *Educational Research Review*, 5(3), 243-260. doi: 10.1016/j.edurev.2010.06.001.

Undervisnings- og læringsmiljøer samt den studerendes oplevede evne til at kunne håndtere den pågældende læringsopgave opleves ikke ens af de studerende. Artiklen gennemgår en række situationsbestemte forhold som karakteriserer læringssituationen, herunder en række kontekstuelle og motivationelle faktorer som kan forklare variationen i læringsstrategier blandt studerende på de videregående uddannelser. [17 sider].

Bateson, G. (2000). The logical categories of learning and communication. I: *Steps to an ecology of mind* (s. 279-308). Chicago: University of Chicago Press.

Bateson udvikler i dette kapitel fra 1972 en taksonomi for læring. Teorien er med sin beskrivelse af, hvorledes læring finder sted på forskellige niveauer, fra læring som automatiserede handlingsmønstre, over trial-and-error læring til læring som vanedannelser og identitetskonstruktion, blevet skelsættende for senere læringsforståelse. Der tale om en teori med meget direkte implikationer for den pædagogiske-psykologi. [29 sider].

Biesta, G. (2009). Good education in an age of measurement: On the need to reconnect with the question of purpose in education. *Educational Assessment, Evaluation & Accountability*, 21(1), 33-46. doi: 10.1007/s11092-008-9064-9.

I denne artikel argumenterer Biesta for, at spørgsmålet om formålet med at uddanne bør have en central plads inden for forskning i og diskussion af hvad god uddannelse er. Vigtigheden heraf understreges af den måde test og måling af uddannelsers 'outcome' er blevet stadigt mere centrale for planlægningen og gennemførelse uddannelser og undervisningsforløb. Herefter påpeger Biesta nogle af grundene til at formål med at uddanne er forsvundet ud af uddannelsesdiskussionen – herunder problemet med, at begrebet om 'læring' dominerer det sprog hvori vi taler om meningen med at uddanne. Til slut introducerer Biesta tre analytiske områder som efter hans mening er centrale som aspekter af undervisning og uddannelse: kvalifikation, socialisation og subjektifikation. [13 sider].

Bourdieu, P. (1997). Den nye kapital. I: *Af praktiske grunde: Omkring teorien om menneskelig handlen* (kapitel 2, s. 37-52). København: Hans Reitzel.

I dette kapitel diskuterer Bourdieu måden hvorpå uddannelsessystemet bidrager til reproduktion af fordelingen af kulturel kapital og derigennem strukturen i det sociale rum. I kapitlet diskuterer Bourdieu de mekanismer der gør denne reproduktion mulig med eksempler fra samtidens Frankrig og Japan. [16 sider].

Bransford, J., Brown, A. L. & Cocking, R. R. (1999). *How people learn: Brain, mind, experience, and school* (kapitel 3 og 5, s. 51-78 og 114-128). Washington, D.C.: National Academy Press.

"How people learn" er 10 år gammel, men ikke desto mindre en god og tilgængelig grundbog i læringsteori med et udpræget kognitiv udgangspunkt, og en fremtidsvision fra det amerikanske videnskabsakademi. De valgte kapitler handler om transfer og biologiske perspektiver på læring. [41 sider].

Colaizzi, P. F. (1998). Læring og eksistens. I: M. Hermansen (red.), *Fra læringens horisont* (s. 185-213). Århus: Klim.

Colaizzis artikel tematiserer læring på et eksistentielt grundlag. Artiklen diskuterer forskellige former for læring og argumenterer for, at den form for læring, der er interessant er en genuin form for læring, der vedrører elevernes eksistens. Artiklen stiller sig kritisk over for den mekaniske overførelse af informationer, som dominerer i mange undervisningssammenhænge. Den fører, ifølge Colaizzi, kun kedsomhed og fordummelse af eleverne. [27 sider].

Dewey, J. (1913/2011). *Interest and effort in education*. Whitefish, Mont.: Kessinger Publishing.

John Dewey er en vigtig skikkelse i den tidlige kritik af det moderne skolesystem. Hér drøftes (stadig relevante) modsætninger imellem klasseværelsestraditionen og elevens naturlige engagement i meningsfulde aktiviteter. Det lille skrift kan både ses som en tidlig psykologisk teori om motivation og interesse, og som en kritik af et skolesystem der starter med pensum, og derfra forsøger at lokke eller tvinge elever til at lære. [32 sider].

Dreier, D. (2003). Learning in personal trajectories of participation. I: N. Stephenson, H. L. Radtke, R. J. Jorna & H. J. Stam (red.), *Theoretical psychology: Critical contributions* (s. 20-29). Concord, Ont., Canada: Captus University Publications.

I denne artikel introducerer Dreier den kritiske psykologis læringsbegreb. Dreier anvender den kritiske psykologi som afsæt til at kritisere eksisterende uddannelsesmæssige arrangementer – en kritik der skal løsrive læringsbegrebet fra de konnotationer der følger af de bestemte måder vi har institutionaliseret læring. Derefter introducerer Dreier et alternativ til studiet af mennesker og viser hvilke implikationer det har for undersøgelser af læring. [10 sider].

Dreyfus, H. & Dreyfus, S. (1999). Mesterlære og eksperterens læring. I: K. Nielsen & S. Kvale (red.), *Mesterlære: Læring som social praksis* (s. 54-75). København: Hans Reitzel.

I denne artikel præsenterer Dreyfus & Dreyfus deres teori om udviklingen af menneskelig ekspertise. Grundlæggende for deres forståelse er, at menneskelig ekspertise ikke lader sig karakterisere som regler og derfor ikke lader sig overføre gennem undervisning der baseres på sproget alene. [22 sider].

Friesen, N. (2012). "Report: Defining Blended Learning". Downloaded fra http://learningspaces.org/papers/Defining_Blended_Learning_NF.pdf

Rapporten giver en overblik over begrebet blended learning. Begrebshistorisk rids samt nutidig anvendelse. Der introduceres også en taksonomi over forskellige former for blended learning. [10 sider].

Friesen, N. & Kuskis, A. (2012). "Modes of interaction". I: M. G. Moore (red.), *Handbook of distance education* (3. udgave, kapitel 22, s. 351-371). New York: Routledge.

Kapitlet giver et overblik over forskellige interaktionsformer, som indgår i fjernundervisning. Fokus er på pædagogiske og tekniske aspekter ved interaktion i fjernundervisning. [20 sider].

Geake, J. (2008). Neuromythologies in education. *Educational Research*, 50(2), 123-133. doi: 10.1080/00131880802082518.

Nye og gamle undervisningsidéer er over de sidste årtier blevet søgt understøttet med neurovidenskab. Selvom potentialet for landevindinger i feltet mellem hjerneforskning og pædagogisk psykologi er lovende, leder hovedkuldets oversættelser fra laboratoriet til klasseværelset desværre ofte til uunderbyggede neuromyter blandt praktikere og læsere af popvidenskab. [10 sider].

Greeno, J. G. (1997). On claims that answer the wrong questions. *Educational Researcher*, 26(1), 5-17. doi: 10.3102/0013189X026001005.

Greeno formulerer i denne artikel et svar på den kritik af situeret læring, som blev formuleret af Anderson et. al (1996). Artiklen argumenterer for at en situeret og kognitiv tilgang til læring hviler på

grundlæggende forskellige præmisser, og disse må afklares før en videre diskussion er mulig. [12 sider].

Hassoun, D. (2014). "All over the place": A case study of classroom multitasking and attentional performance. *New Media & Society*. Advance Online Publication. doi: 10.1177/1461444814531756.

Denne artikel tager udgangspunkt i medie multitasking, som i disse år udgør en stor uddannelsesmæssig udfordring. På baggrund af et etnografisk feltstudie i en (psykologisk) forelæsningsaal diskuterer Hassoun de forskellige normer og strategier, der regulerer medie multitasking på universitetsniveau. [16 sider].

Hedegaard, M. (2011). The dynamic aspects in children's learning and development. I: M. Hedegaard, A. Edwards & M. Fler (red.), *Motives in children's development: Cultural-historical approaches* (s. 9-27). Cambridge: Cambridge University Press.

I indledningskapitlet til bogen "Motives in Children's Development – Cultural-Historical Approaches" (2012) præsenterer Hedegaard hovedlinjerne i den helhedorienterede tilgang hun har udviklet gennem en årrække. De centrale inspirationer er Jerome Bruner, Lev Vygotsky, Kurt Lewin og A. N. Leontiev. Hedegaards særlige fokus er at bidrage til Vygotsky og Leontievs kulturhistorisk og virksomhedsteoretiske perspektiv gennem analyse af institutionel praksis – f.eks. i familien. Udviklingen af motiver får i den forbindelse særlig opmærksomhed. Kapitlet kan med fordel læses sammen med Vygotsky (1987). [19 sider].

Kaspersen, L. B. & Mortesen, N. (1999). Anthony Giddens om politiske betingelser og handlemuligheder i det posttraditionelle samfund. I: J. Tønnes Hansen & M. Hermansen (red.), *Sociologisk udfordring til psykologien* (s. 89-109). Århus: Klim.

I denne tekst gives der en grundig introduktion via en præsentation af Anthony Giddens til de forandrede eksistensbetingelser for det moderne menneske. Denne tekst kan læses i sammenhæng med de to Ziehe-tekster og Kvaales (1992) tekst om det postmoderne. [19 sider].

Keiding, T. B. & Qvortrup, A. (2014). Læring som cognition. I: *Systemteori og didaktik* (kapitel 7, s. 142-157). København: Hans Reitzel.

Luhmanns betegner sit erkendelsesbegreb som "operativ konstruktivisme", hvormed han understreger, at omdrejningspunktet for erkendelse er knyttet til operationen "at markere en forskel". Kapitlet introducerer til erkendelsesbegrebet og antyder mulige didaktiske implikationer. Temaet uddybes i Luhmann 2002: *The Cognitive Program of Constructivism and a Reality that Remains Unknown*. [15 sider].

Kvale, S. (2004). Frigørende pædagogik som frigørende til forbrug. I: J. Krejsler (red.), *Pædagogikken og kampen om individet* (s. 32-62). København: Hans Reitzel.

Den kritiske pædagogik har bidraget til at frigøre eleverne fra katedral- og industriskolernes forældede hårde disciplinering. I et postmoderne markedssamfund kan en kritisk projektpædagogik – med elev – og behovscentrering samt milde styringsformer – indgå i en frigørelse af eleverne til forbrugets forførende herredømme. [30 sider].

Kvale, S. & Grenness, C. E. (1967). Skinner and Sartre: Towards a radical phenomenology of behavior? *Review of Existential Psychology & Psychiatry*, 7(2), 128-150.

Behaviorismen har efter en dominerende stilling inden for den videnskabelige psykologi været udsat for kritik fra en mængde forskellige teoretiske vinkler, psykologiske såvel som filosofiske. I denne artikel er forfatterens hensigt imidlertid at vise, at behaviorismens grundantagelser på mange måder er i overensstemmelse med antagelser inden for visse dele af fænomenologien. Som sådan fremhæver artiklen aspekter af behaviorismen som en række kritikere har tendens til at overse eller underkende betydningen af. [22 sider].

Lareau, A. (1987). Social class differences in family-school relationships: The importance of cultural capital. *Sociology of Education*, 60(2), 73-85. doi: 10.2307/2112583.

Artiklen giver en kort introduktion til kulturel kapital som et af de centrale begreber i sociologen Bourdieus arbejder. Bourdieu har i de seneste par årtier øvet stor indflydelse på den uddannelsessociologiske forskning og har givet en række originale bidrag til at forstå, hvordan moderne uddannelsessystemer utilsigtet er med til at fremme en skæv social selektion af eleverne. [12 sider].

Lave, J. & Wenger, E. (2003). *Situeret læring - og andre tekster* (s. 31-54 og 77-103). København: Hans Reitzel.

Lave og Wengers bog om situeret læring beskriver med udgangspunkt i studier af mesterlære, hvordan læring altid er knyttet til vores deltagelse i forskellige praksisfællesskaber. Læring defineres som et bredere fænomen end blot tilegnelse af en række afgrænsede videnskabelige produkter. Læring forstås som en forandring i den enkeltes deltagelse i praksisfællesskabet, og omhandler forandringer i vores identitet og eksistens. Lave og Wenger foreslår begrebet legitim perifer deltagelse som et analytisk begreb til at forstå læring som et socialt fænomen. [49 sider].

Marton, F. & Saljo, R. (1976). On qualitative differences in learning: I. Outcome and process. *British Journal of Educational Psychology*, 46(1), 4-11. doi: 10.1111/j.2044-8279.1976.tb02980.x.

I disse to tekster af Marton og Säljö præsenteres rationale og empirien bag formuleringen af en overflade og dybdelærings tilgang til undervisningsmæssige situationer. Marton og Säljö's arbejder har haft stor betydning for en række pædagogiske områder her i blandt den internationale universitetspædagogiske forskning. Artiklen kan læses i sammenhæng med Biggs (2003). [8 sider].

Marton, F. & Saljo, R. (1976). On qualitative differences in learning: II. Outcome as a function of the learner's conception of the task. *British Journal of Educational Psychology*, 46(2), 115-127. doi: 10.1111/j.2044-8279.1976.tb02304.x.

I disse to tekster af Marton og Säljö præsenteres rationale og empirien bag formuleringen af en overflade og dybdelærings tilgang til undervisningsmæssige situationer. Marton og Säljö's arbejder har haft stor betydning for en række pædagogiske områder her i blandt den internationale universitetspædagogiske forskning. Artiklen kan læses i sammenhæng med Biggs (2003). [13 sider].

McDermott, R. P. (1996). Hvordan indlæringsvanskeligheder skabes for børn. I: C. Højholt & G. Witt (red.), *Skolelivets socialpsykologi: Nyere socialpsykologiske teorier og perspektiver* (s. 81-116). København: Unge Pædagoger.

McDermotts tekst om indlæringsvanskeligheder vender de traditionelle forestillinger af indlæringsvanskeligheder på hovedet med udgangspunkt i en casefortælling om Adam. McDermott viser, hvordan indlæringsvanskelighederne ikke er psykologiske træk ved Adam, men derimod en kategori som konstrueres i skolemæssige sammenhænge og derigennem er med til at påvirke Adams selv- og omverdensforståelse. [35 sider].

Mehan, H. (1992). Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*, 65(1), 1-20. doi: 10.2307/2112689.

Mehans artikel giver en oversigt over forskellige teoretiske og empiriske undersøgelser af, hvordan social ulighed udvikles og fastholdes i uddannelsessystemet. Artiklen argumenterer endvidere for, at sociologiske undersøgelser ikke er tilstrækkelige for, at vi kan forstå produktionen af social ulighed i uddannelsessystemet. Der er i højere grad brug for analyser af, hvordan den konkrete interaktion i den lokale uddannelsespraksis er med til fastholde de sociale uligheder i uddannelsessystemet i dag. [20 sider].

Nielsen, K., Dalgaard, S. & Madsen, S. (2011). Pastoral techniques in the modern Danish educational system. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 24(4), 435-450. doi: 10.1080/09518398.2010.529837.

På baggrund af en empirisk analyse af brugen af socialpædagogiske spil i folkeskolen, analyserer artiklen psykologiseringen af den pædagogiske praktiske med udgangspunkt i centrale elementer i Foucaults senere arbejder. Artiklen kan læses i sammenhæng med Usher and Edwards introduktion til Foucault (1994). [15 sider].

Nielsen, K. & Kvale, S. (1999). Mesterlære som aktuel læringsform. I: K. Nielsen & S. Kvale (red.), *Mesterlære: Læring som social praksis* (s. 11-31). København: Hans Reitzel.

I denne artikel introducerer Nielsen & Kvale til begrebet om mesterlære og betydningen af dette perspektiv til at forstå både undervisning og læring. [21 sider].

Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2012). *Pædagogisk psykologi: En grundbog* (s. 9-149). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Denne bog forsøger at give et overblik over de forskellige læringsteoretiske positioner i den pædagogiske psykologi. Den grundlæggende antagelse er, at de forskellige læringsteorier afspejler centrale elementer i den tid, hvor de er opstået. Bogen om pædagogisk psykologi er et forsøg på at give et overblik over de mange forskellige tilgange til faget. [140 sider].

Nordenbo, S. E. (2002). Bildung and the thinking of bildung. *Journal of Philosophy of Education*, 36(3), 341-352. doi: 10.1111/1467-9752.00280.

Nordenbos artikel introducerer en række central pædagogiske begreber og problemstillinger. Artiklen kan læses i sammenhæng med Biesta (2009). [11 sider].

Nørgaard, B. (2005). Axel Honneth og en teori om anerkendelse. *Tidsskrift for Socialpædagogik*, (16), 63-70.

Artiklen introducerer Honneth og hans anerkendelsesteori. Endvidere inddrages overvejelser om anerkendelsesbegrebets betydning for pædagogikken.

Reay, D. & Wiliam, D. (1999). 'I'll be a nothing?': Structure, agency and the construction of identity through assessment. *British Educational Research Journal*, 25(3), 343-354. doi: 10.1080/0141192990250305.

Reay viser i denne tekst, hvordan eksamen og evalueringer strukturerer elevernes identitet og opfattelse af egne manglende evner til at lære. Teksten kan med fordel læses i sammenhæng med Mehan og Bourdieu. [11 sider].

Reid, D. K. & Valle, J. W. (2004). The discursive practice of learning disability: Implications for instruction and Parent—School relations. *Journal of Learning Disabilities*, 37(6), 466-481. doi: 10.1177/00222194040370060101.

I denne artikel argumenterer Reid & Valle for, at indlæringsvanskeligheder skal forstås som et politisk og diskursivt fænomen, der er præget af den historiske og kulturelle kontekst, som elevens indlæringsvanskeligheder manifesterer sig i. I slutningen af artiklen diskuterer forfatterne forskellige pædagogiske implikationer af den præsenterede forståelse af indlæringsvanskeligheder. Artiklen kan med fordel læses i sammenhæng med Kavale & Forness (1998). [16 sider].

Rigby, S. & Ryan, R. M. (2011). *Glued to games: How video games draw us in and hold us spellbound* (s. 1-13 + 139-154). Santa Barbara, Calif.: ABC-CLIO.

Richard Ryan er mest kendt for sin Self Determination Theory sammen med Ed Deci. I denne letlæselige bog anvendes og udbygges den velkendte SDT, i et forsøg på at afdække hvordan spil motiverer og tilfredsstiller psykologiske behov. Et interessant indblik i applikation af psykologisk teori samt nutidig markedstænkning indenfor undervisningssektoren. [28 sider].

Rogers, C. R. (1983). *Freedom to learn for the 80's* (s. 9-21 & 119-135). Columbus: Merrill.

Rogers er en af de centrale teoretikere i formuleringen af den humanistiske psykologi. I denne sammenhæng præsenterer Rogers centrale elementer i hans lærings- og uddannelsesforståelse. Denne artikel kan læses i sammenhæng med Colaizzi (1998). [24 sider].

Rovai, A. P. (2002). Building sense of community at a distance. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 3(1), 1-16.

Artiklen diskuterer betydningen "sense of community" i hhv. traditionelle klasserum og virtuelle klasserum. [16 sider].

Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2009). Promoting self-determined school engagement. Motivation, learning, and well-being. I: K. R. Wentzel & A. Wigfield (red.), *Handbook of motivation at school* (s. 171-195). New York: Routledge.

I denne artikel præsenteres "Self-determination theory" (SDT) med fokus på teoriens relevans for udformning af skolen og undervisningsaktiviteter. Mennesket antages at have en medfødt tendens til nysgerrigt at undersøge og lære fra aktiviteter, de deltager i. Artiklen sammenfatter det empiriske grundlag for SDT i en undervisningskontekst, og det diskuteres, hvordan testning af elever kan

underminere deres motivation. Artiklen kan med fordel læses sammen med Skinner & Pitzer (2012). [24 sider].

Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action* (kapitel 1 og 2). New York: Basic Books.

Denne bog har været skelsættende for nyere forståelse af professionsuddannelse. Schön kritiserer her den tekniske rationalitet, som præger moderne uddannelsestænkning og beskriver i kontrast hertil professionelles handlingsforståelse som præget af artisteri gennem refleksion i handling og refleksion over handling. [55 sider].

Selwyn, N. (2015). Minding our language: Why education and technology is full of bullshit ... and what might be done about it. *Learning, Media and Technology*. Advance online publication. doi: 10.1080/17439884.2015.1012523.

I denne artikel diskuterer og kritiserer Neil Selwyn den udprægede optimisme, der omgærder størstedelen af forskningen i digitale læringsmidler. Ifølge Selwyn kan megen retorikken klassificeres som 'bullshit' - ikke decideret løgnagtig, men præget af en lemfældig omgang med den faktiske virkelighed i uddannelsessystemet. [9 sider].

Sidorkin, A. M. (2008). "What do we want them to want to do? ". *Faculty Publications*, Paper 6

I denne artikel diskuterer Sidorkin kritisk begrebet "intrinsic motivation", og hvordan det bliver brugt i arbejdet med skolepædagogik. Der præsenteres såvel logiske som praktiske begrænsninger til begrebet intrinsic motivation. Der argumenteres for nødvendigheden og værdien af ydre incitamenter, da intrinsic motivation er urealistisk og en stræben herefter kan medføre udnyttelse af elever. Artiklen kan med fordel læses sammen med Ryan & Deci (2009) og anden humanistisk litteratur. [8 sider].

Skinner, B. F. (1975). Motivationens og emotionens indre verden. I: *Om behaviorisme* (s. 159-177). København: Det Schønbergske Forlag.

I bogen 'Om behaviorisme' (1975) søger B. F. Skinner at begrunde og forklare behaviorismen gennem kapitler der ud over centrale behavioristiske principper behandler centrale begreber i psykologien. Blandt emner som 'perciperen', 'tænkning', og 'viden' findes dette pensumkapitel om 'Motivationens og emotionens indre verden'. Her viser Skinner hvordan mange teorier om motivation bygger på uholdbare henvisninger til en indre virkelighed der er årsag til ydre adfærd. Dette kapitel kan med fordel læses sammen med artiklen af Kvale og Grenness (1967). [19 sider].

Skinner, B. F. (1978). *Reflections on behaviorism and society* (s. 140-159). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Skinner kritiserer med udgangspunkt i Rousseau's Emile en elevcentreret pædagogik for, at lærerne her abdicerer som lærere. Skinner anfører, at den væsentlige opgave ved uddannelse er at formidle en kultur – at gøre det muligt for nye medlemmer i en gruppe at bygge videre på, hvad andre allerede har lært. I kontrast til tidligere kulturformidling gennem skolens trussel om straf argumenterer Skinner for en pædagogik baseret på positiv forstærkning. Han skitserer så pædagogiske programmer baseret på umiddelbare, entydige og hyppige forstærkninger, hvor den studerende lærer i sit eget tempo og handler i forhold til det, som læres. [20 sider].

Skinner, E. A. & Pitzer, J. R. (2012). Developmental dynamics of student engagement, coping, and everyday resilience. I: S. L. Christenson, A. L. Reschly & C. Wylie (red.), *Handbook of research on student engagement* (s. 21-44). Boston, MA: Springer US.

I denne artikel præsenteres engagementsteorien "Self-system model of motivational development". Denne teori bygger på "Self-determination theory", og diskuterer hvordan man kan skelne mellem motivation og engagement. Det foreslås, hvordan engagement kan befordres, og hvordan man kan benytte graden og kvaliteten af elevernes engagement aktivt, når man løbende tilrettelægger optimale læringsaktiviteter for klasser såvel som individuelle elever. Artiklen kan med fordel læses sammen med Ryan & Deci (2009). [23 sider].

Tønnesvang, J. (2015 - In Press). Hvad skal vi med skolen? Dannelse, kompetence og kvalificeret selvbestemmelse som grundlag for undervisning, pædagogik og samarbejde. *Psyke & Logos*, 36(2)

Med afsæt i et kort rids over dannelsespositioner anvender artiklen Wolfgang Klafkis teori om kategorial dannelse som grundlag for at diskutere forholdet mellem kompetence og dannelse og dernæst vise, hvordan begrebet om kvalificeret selvbestemmelse kobler dannelse og kompetence ud fra en Klafkisk grundforståelse af dannelse som beroende på dobbeltsidige åbningsprocesser. Begrebet om kvalificeret selvbestemmelse indkredser fire almene tilværelseskompetencer, der vedrører menneskets teknikalitet (eller faglighed), socialitet (eller deltagelse), sensitivitet (eller føleevne) og refleksivitet (eller omtanke). Kompetencerne er almene, hvilket betyder, at de ikke knytter sig specifikt til ét bestemt uddannelsesregi, men går på tværs af forskellige dannelses- og uddannelsessammenhænge. Dette giver KvaS-modellen et potentiale til at være en brik i, hvad man kan kalde, en metametodik for pædagogisk tænkning og praksis, der muliggør både faglige og tværfaglige drøftelser af didaktiske mål og udfordringer samt samarbejde om dette på tværs af forskellige dannelses- og uddannelseskontekster. [42 sider].

Usher, R. & Edwards, R. (1994). Subject disciplines and disciplining subjects. I: *Postmodernism and education* (s. 82-100). London: Routledge.

En introduktion til Foucaults tænkning med henblik på uddannelsesteori. Denne artikel kan læses i sammenhæng med Nielsen, Dalgård og Madsen (2011) og Kvale (1992). [19 sider].

Vygotsky, L. S. (1987-1998). From 'thinking and speech'. I: R. W. Rieber (red.), *The collected works of L.S. Vygotsky Vol. 1 : Problems of general psychology* (s. 194-214). New York: Plenum.

I dette kapitel - fra hovedværket Thinking and Speech - argumenter Vygotsky for at vejen til at forstå undervisning går omkring at forstå sammenhængen mellem læring og udvikling. Han skitserer tre forskellige positioner: 1) udvikling er uafhængig af læring 2) læring er udvikling og 3) en kombination af 1) og 2). Kapitlet introducerer begrebet om zonen for nærmeste udvikling og forsøger at pege frem mod et kulturhistorisk bud på sammenhængen mellem læring og udvikling. [20 sider].

Wørts, L. & Sæderup, G. (2012). Nyt liv i enhedsskolen – om revitalisering af folkeskolen og ledelsesopgaven. I: J. Tønnesvang & M. S. Ovesen (red.), *Psykologisk ilt i pædagogisk og organisatorisk arbejde: Praksisudvikling på grundlag af integrativ selvpsykologi* (s. 233-252). Århus: Klim. (NB: DENNE TEKST KUN INDTIL AFSNIT "NÅR LÆRERE OG PÆDAGOGER SKAL VÆRE I GRUNDLÆGGENDE FORANDRINGSPROCESSER" (side 242).

I denne artikel præsenteres, hvordan udfordringer forbundet med enhedsskolen kan løses, gennem at

gentænke måden folkeskolen er struktureret på. Konkret foreslås, at eleverne, gennem en fleksibel holddeling, i dagligdagen skal opleve en bevægelse, hvor de bevæger sig "ud i verden" for at få erfaringer og løbende vender "hjem" og lader erfaringerne bundfælde. I stedet for den aldersopdelte klassestruktur foreslås en integrering af elever på tværs af alder, hvor der i større grad tillades differentiering grundet i interesser og kompetencer. Artiklen kan eventuelt læses i sammenhæng med Tønnesvang (2014) samt Biesta (2009). [9 sider].

Ziehe, T. (1989). "Jeg er måske lidt umotiveret i dag ..... " – elvernes og lærernes forestillinger om sig selv i dag. I: *Ambivalenser og mangfoldighed* (s. 37-54). København: Politisk Revy.

Ziehes tekst om elever, lærere og undervisning i dagens uddannelsessystem tager udgangspunkt i de historiske ændringer, der er sket med skolesystemet inden for de seneste 50 år. Artiklen påpeger de forandringer, der er sket med det psykologiske klima, der hersker i skolen i dag. Læreren har mistet sin naturlige autoritet, og skolen sit betydningsmæssige overskud. Ifølge Ziehe knytter skolens krise sig bredere til en almen værdinivellering, der sker i det senmoderne samfund, og der fokuseres i Ziehes artikel særligt på de psykologiske konsekvenser heraf. [17 sider].

Ziehe, T. (2003). Skolen i en anerkendelseskriser. I: J. Bjerg (red.), *Pædagogik: En grundbog til et fag* (3. rev. udgave, kapitel 3, s. 85-101). København: Hans Reitzel.

Med udgangspunkt i populærkulturens betydning for dagens pædagogiske praksis analyserer Ziehe en række af de problemer som uddannelsessystemet står overfor. Der sættes særligt fokus på elevernes forudsætninger i forhold uddannelsessystemets lærekultur. [16 sider].

I alt 1085 sider